

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Julie Mizerová, Mariánské hodinky V H 36 z Knihovny Národního muzea

Vedoucí práce. doc. PhDr. Viktor Kubík, Ph.D.

Cílem bakalářské práce je představení a rozbor výzdoby iluminovaného rukopisu mariánských hodinek (Knihovna Národního muzea, V H 36), který povede k ověření a upřesnění stávajícího zařazení rukopisu do kontextu knižní malby kolem roku 1400. Z výše uvedeného cíle práce vyplynulo zaměření velké části práci na co možná nejpodrobnější formální rozbor iluminací a ornamentální výzdoby rukopisu. Cíl práce byl naplněn.

Práce má jasnou a logickou strukturu. Na počátku autorka shrnuje dosavadní literaturu k rukopisu, věnuje se obecnému přehledu podoby a vývoje specifického modlitebního textu hodinek a též konkrétní strukturu a podobě textů zapojených do studovaného pražského rukopisu z KNM. Největší část (s. 14-57) je zaměřena na důkladný formální popis a rozbor výzdoby. Autorka postupuje od celostranných iluminací přes figurální iniciály, po iniciály kaligrafické. Ve složitostech formálního popisu a rozboru si počíná s akribií začínající specialistky. Důkladná a citlivá pozorování používá následně ke komparacím motivů, dílčích částí kompozic a hodnotí výtvarné shody a rozdíly v komplexu rukopisu. Následně pak autorka hodnotí výtvarné kvality rukopisu a odlišuje podíl jednotlivých tvůrců. Na závěr práce je kromě obrazové přílohy připojen i přepis textů z rukopisu Mariánských hodinek KNM, což lze zvláště ocenit. Užitečná je též sama obrazová příloha s doložením v textu zmiňovaných komparací z oblasti knižní malby.

Po obsahové stránce je škoda, že je práce badatelsky příliš skromná, pro autorku je spíše pobídkou pro další práci s rukopisem. Jde tak především o rozšíření badatelského focusu a sumu otázek, které se nyní po detailní analýze nabízejí k dalšímu řešení. Týká se to především otázky funkce rukopisu, jeho objednávky. Autorka tyto otázky inovativně řeší, ale z opatrnosti nesumarizuje a nepropojuje výsledky svého studia. Např. šlo spíše o dar pro konkrétní královnu či jde o rukopis, jehož podobu motivovaly osobní náboženské důvody objednatelky (autorka se velmi dobře vypořádává s dosud známými návrhy, ale dále je bohužel neinterpretuje). Je tedy jeho výzdoba "personalizovaná" v použití konkrétních námětů a je tak unikátní ve srovnání se strukturou ostatních mariánských hodinek? Jak si autorka vysvětluje změny v přípravě a provedení rukopisu? Nešlo dále posunout jinak perfektně rozpracovaný oddíl o dvojím autorství? Kde a v jaké dílně tedy rukopis vznikl? Další suma otázek se nabízí v nezařazeném srovnání s obrazovými příklady z jiných obrazových médií než pouze přímo z knižní malby. Jak vysvětlit časově i místně specifický příklad Adorace Krista (zde identifikovaný jako Narození) v dobovém teologickém kontextu? Proč je zde umístěna celostranná iniciála se sv. Petrem nebo blíže neidentifikovaná svěťice před věží či branou? Máme pro tyto výjevy analogie v "ženských" rukopisech? I původy dalších konkrétních ikonografických typů figurálních iluminací zde zůstaly bohužel bez analýzy a interpretace. Což je jistě náročné, ale určitě by to stálo za pokus.

Po formální stránce lze poukázat na nepříliš důslednou závěrečnou jazykovou korekturu, opakování informací v hlavním textu a poznámkách, ale zejména nevyužití všech autorčiných zjištění, které by jednotlivé kapitoly propojily. Ta mohla zaznít důkladněji alespoň v závěru a sloužit tak k další interpretaci rukopisu.

Přes uvedené připomínky je nutné podotknout, že předložená práce je poctivě odpracovaným náročným studiem rukopisu, které se věnovalo převážně rozboru jeho struktury a stylové problematice. Práce svým rozsahem, metodickým přístupem (práce s literaturou, formální popis a rozbor, komparace) splňuje (a leckde dokonce i převyšuje) standardy kladené na bakalářskou práci. Práci doporučuji k obhajobě a ponechávám na průběhu obhajoby, zda bude hodnocena výborně či velmi dobře.

V Dolní Lukavici, 31. srpna 2023

prof. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D.